

- Desember 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https:// www. icu.ua/ .../ICU Debtinsight – 2015120](https://www.icu.ua/.../ICU Debtinsight – 2015120)
17. Marton Eder. Ukraine Offers Creditors GDP Warrants. Here's How They Work. – Bloomberg.com. – August 28, 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bloomberg.com/.../ukraine-is-offering-cre...bloomberg.
18. Park Stephen, Samples Tim. Ukraine`s quietly revolutionary debt restructuring Financial Times. – September 17, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [blogs. ft.com/beyond-brics/2015/09/17/ ukraines-quaitle-revo...](http://blogs.ft.com/beyond-brics/2015/09/17/ukraines-quietle-revo...)
19. Pronina Lubov, Porzecanski Katia. Greece, Argentina Provide Model as Ukraine Considers GDP Linkers. – Bloomberg.com. – July 16, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-07-15/greece-argentina-provide-model-as-ukraine-considers-gdp-linkers>
20. Russell-Walling Edward. Ukraine deals warrants VRI first for PJT Partners/ – The Banker. – April 1, 2016 <http://www.thebanker.com/Comment-Profiles/Ukraine-deals-warrants-VRI-first-for-PJT-Partners?ct=true>.

Summary. The article outlines the need and importance of restructuring debt. These basic scheme of restructuring of public debt and investigated their wide application in the world.

Key words: government borrowing, default, public external debt restructuring, Eurobonds, bonds, warrants VRI, GDP growth warrants, GDP – linked securities, debt restructuring: Ukrainian version, option call option

УДК 332.14:330.46

Харазішвілі Ю.М.,

д.е.н., с.н.с.,

*головний науковий співробітник відділу фінансової безпеки
Національного інституту стратегічних досліджень,*

м. Київ,

Ляшенко В.І.,

д.е.н., професор

Інституту економіки промисловості НАН України,

м. Київ

ЗОВНІШНЬО-ВНУТРІШНЯ ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Досліджено визначення рівня зовнішньоекономічної безпеки регіону з урахуванням офіційних та тіньових обсягів, динаміки та інтенсивності міжрегіональних експортно-імпортних перетоків на основі новітніх індикаторів, що дає змогу уточнити зовнішньоекономічну безпеку регіону як зовнішньо-внутрішню безпеку. Запропоновано доповнити перелік індикаторів зовнішньоекономічної безпеки регіонів України

новітніми індикаторами: «рівень економічної залежності» та «рівень тіньового «чистого» експорту» та визначено динаміку рівня зовнішньо-внутрішньої безпеки Донецької області.

Ключові слова: міжрегіональні перетоки, рівень економічної залежності, рівень тіньового чистого експорту, зовнішньо-внутрішня безпека, регіон, інтегральний індекс.

Актуальність проблеми. Економічна безпека (ЕкБ) регіону характеризується захищеністю регіональної економіки та економічних інтересів територіальної громади від дії дестабілізуючих чинників, узгодженістю інтересів регіону в економічній, соціальній і екологічній сфері, здатністю регіональної економічної системи до самовідтворення і раціонального використання економічного потенціалу регіону при задоволенні соціальних та екологічних вимог і обмежень [1, с. 218]. Згідно формулювання Міністерства економічного розвитку і торгівлі (МЕРТ) «зовнішньоекономічна безпека» – це стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави від дії негативних зовнішніх економічних чинників та створення сприятливих умов для розвитку економіки завдяки її активній участі у світовому розподілі праці [2, с. 2]. На жаль, економіка регіону у своїй основі має власну специфіку та здатність породжувати певні методологічні труднощі аналізу показників свого розвитку як на стадіях процесу відтворення, так і на стадії взаємоузгодження цих показників. Доволі часто поза увагою залишаються окремі напрями статистичного спостереження, які через певні методичні причини не входять до поля зору органів державної статистики та не підпадають під статистичні спостереження. Наприклад, не підлягають визначенню в натуральному вигляді обсяги міжрегіонального руху товарів і послуг. Це обумовлено тим, що під поняттям «експорт та імпорт товарів і послуг» розуміють обмін товарами й послугами із закордоном, оскільки неможливо виділити в явній формі експорт та імпорт товарів і послуг між регіонами, оскільки немає облаштованих митних пунктів та кордонів між регіонами України [3, с. 39]. Тому розроблення методів визначення обсягів міжрегіонального співробітництва є актуальним та перспективним дослідженням

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Існує багато досліджень, присвячених питанням самодостатності територіальних одиниць, диспропорцій регіонального соціально-економічного розвитку, міжрегіональної економічної інтеграції та взаємодії. На особливу увагу заслуговують праці В. Барнза і Л. Ледебура [4], Б. Буркинського [5], С. Варналія [6], Б. Данилишина [7], А. Леша [8], А. Мазаракі [9], П. Мінакіра [10], М. Новікової [11], І. Сторонянської [12] та ін. За висловлюванням акад. П. Мінакіра, саме на сучасний період припадає пік інтересу багатьох наукових дослідників та практиків-управлінців до

регіональних аспектів економічної теорії й економічної політики, який пояснює цей факт очевидною неготовністю економічної теорії інтегрувати просторовий аспект економічної динаміки в канонічні моделі загальної економічної рівноваги [10, с. 7].

Існуючі дослідження містять досить ґрунтовні теоретичні напрацювання щодо аналізування міжрегіональної інтеграції та її взаємодії. Однак, зважаючи на відсутність достатньо надійної інформаційної бази та доволі вичерпних джерел статистичної інформації, не створено практично значимого, дієздатного механізму, який би дозволяв в сучасних українських реаліях оцінити рівень зовнішньо-внутрішньої економічної безпеки регіонів з урахуванням офіційних та тіньових обсягів, динаміки та інтенсивності міжрегіональних експортно-імпортних перетоків.

Мета статті – визначення рівня зовнішньо-внутрішньої ЕкБ регіонів з урахуванням офіційних та тіньових обсягів, динаміки та інтенсивності міжрегіональних експортно-імпортних перетоків на основі новітніх індикаторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на успішне застосування принципу загальної економічної рівноваги на макроекономічному рівні, об'єктивно постає питання: чи можна адаптувати макроекономічний підхід – модель загальної економічної рівноваги (сукупний попит – за методом кінцевого використання; сукупна пропозиція – за виробничим методом) для аналізу та прогнозування на регіональному рівні? Дослідження цього питання засвідчило, що використання запропонованого математичного апарату на регіональному рівні або на рівні окремих видів економічної діяльності має певні відмінності. Якщо моделювання функції сукупної пропозиції для регіонів або видів економічної діяльності майже не відрізняється від загального підходу на рівні країни, то моделювання функції сукупного попиту регіонів із використанням відомої макроекономічної тотожності, що визначає ВРП на основі кінцевих витрат, дещо відрізняється від аналогічного підходу, придатного для всієї країни. Ці відмінності обумовлені відсутністю аналогічних даних, використовуваних на макрорівні, та стосуються *інвестицій, наявного доходу, пропозиції грошей, експорту та імпорту* товарів і послуг, а також *міжрегіональною взаємодією* [3, с. 42–43].

Згідно із загальновідомим у світі рівнянням визначення ВВП методом кінцевого використання ВРП з урахуванням відповідних змін інвестицій, пропозиції грошей, наявного доходу, експорту та імпорту товарів і послуг можна визначити (2):

$$ВРП_t = (C_t + G_t) + I_t^{kap} + (E_t - Z_t), \quad (1)$$

де $(C_t + G_t)$ – фактичне кінцеве споживання; C_t – фактичне кінцеве

споживання домогосподарств; G_t – видатки зведеного бюджету; I_t^{kap} – капітальні інвестиції; $(E_t - Z_t)$ – чистий експорт товарів і послуг; E_t – експорт товарів і послуг; Z_t – імпорт товарів і послуг.

З (1) за відомими обсягами ВРП, капітальних інвестицій, експорту та імпорту товарів і послуг (перерахованих за методологією платіжного балансу) можна обчислити фактичне кінцеве споживання та споживання домогосподарств (2):

$$(C_t + G_t) = ВРП_t - I_t^{kap} - (E_t - Z_t), \quad C_t^{внут} = (C_t + G_t) - (G_t - I_t^{бюд}), \quad (2)$$

де $I_t^{бюд}$ – видатки місцевого бюджету на інвестиції.

Так, наприклад, для Донецької області у 2012 р. отримано такі значення (млрд. грн.):

$$\begin{aligned} (C_t + G_t) &= 170,775 - 30,0668 - (16,197 - 5,4728) * 7,991 = 55,005, \\ C_t^{внут} &= 55,005 - (18,0 - 1,216) = 38,221. \end{aligned} \quad (3)$$

Але, за даними Держстату України [13], фактичне кінцеве споживання $(C_t + G_t)$ становить 120,902 млрд. грн, а фактичне кінцеве споживання домогосподарств $(C_t^{внут})$ – 104,118 млрд. грн. Тобто додаткове фактичне кінцеве споживання, зумовлене міжрегіональним рухом товарів і послуг, становить 65,897 млрд. грн. (4):

$$C_t^{\text{доп}} = C_t^{ДКС} - C_t^{внут} = 104,118 - 38,221 = 65,897. \quad (4)$$

Тобто для виконання (1) необхідно ввести додатковий показник чистого міжрегіонального експорту $HE_t = - C_t^{\text{доп}} = - 65,897$ млрд. грн. З урахуванням цього, рівняння визначення ВРП за методом кінцевого використання для регіонального рівня з урахуванням міжрегіонального руху товарів і послуг набуває вигляду (5):

$$ВРП_t = (C_t^{внут} + C_t^{\text{доп}} + G_t - I_t^{бюд}) + I_t^{kap} + (E_t - Z_t) + HE_t, \quad (5)$$

де $C_t^{внут}$ – обсяг споживання товарів і послуг внутрішнього виробництва в регіоні; $C_t^{\text{доп}}$ – обсяг додаткового споживання товарів і послуг, зумовлений міжрегіональним рухом; HE_t – додатковий чистий міжрегіональний експорт товарів і послуг, зумовлений міжрегіональним рухом.

Якщо додатковий чистий міжрегіональний експорт має позитивне сальдо, то переважає рух товарів і послуг з регіону, який фактично стає донором; якщо від'ємне – переважає рух товарів і послуг в регіон, який в такому випадку є реципієнтом.

Застосування запропонованого підходу до визначення обсягів міжрегіонального руху товарів і послуг дозволяє визначити динаміку додаткового «чистого» експорту регіонів України та провести їх ранжування щодо «донорів» та «реципієнтів» (табл. 1).

Таблиця 1

Групування регіонів України за обсягами додаткового чистого експорту*

млрд. грн.

Донор	Реципієнт
Група 1: 0 – 200: м. Київ	Група 3: -10 – -140: Донецька
Група 2: -15 – 30: Дніпропетровська, Київська, Львівська	Група 4: 10 – -40: Луганська, АРК, Запорізька, Миколаївська, Харківська, Вінницька, Одеська
	Група 5: 0 – -10: Херсонська, Житомирська, Чернівецька, Кіровоградська, Рівненська, Черкаська, Тернопільська, Сумська, Хмельницька
	Група 6: 0 – -8: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Полтавська, Чернігівська, м. Севастополь

* За розрахунками автора.

Проведені розрахунки засвідчують той факт, що регіони України не є самодостатніми та можуть існувати та розвиватися в довгостроковій перспективі за чинної техніко-технологічної структури економіки тільки в межах *єдиної України*. Найбільш залежними від інших регіонів України є регіони-реципієнти третьої та четвертої групи.

В умовах занадто централізованої економіки стан Києва як «метрополітенського» регіону є штучно збільшеним через розташування в ньому головних офісів найбільших платників податків країни. Це спотворює реальну картину фінансових потоків. Тому в умовах децентралізації такий стан має бути виправлений шляхом концентрації більшої питомої ваги їх надходжень за місцем безпосереднього виробництва товарів (робіт, послуг) та мешкання робочої сили, яка їх продукує.

Отже, обізнаність щодо обсягів додаткового чистого міжрегіонального експорту регіонів України дозволяє ввести такий новітній індикатор, як «рівень економічної залежності» (*REZ*) від інших регіонів України як відношення обсягу додаткового чистого міжрегіонального експорту до ВРП (6):

$$REZ_{i,t} = 100 \cdot HE_{i,t} / BPP_{i,t}, \% , i = 1, \dots, n, \quad (6)$$

де i – порядковий номер регіону; n – кількість регіонів.

За рівнем економічної залежності регіонів України пропонуються такі градації (кластери) (табл. 2):

Таблиця 2

Ранжування регіонів України за рівнем економічної залежності*

Статус залежності	Регіон України
Відносно незалежні (+8,7 %)	м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Львівська

Слабозалежні (-18,9 %)	Харківська, Полтавська, Одеська, Чернігівська, Волинська, Закарпатська, Ів.-Франківська
Помірно залежні (-33,8 %)	Запорізька, Сумська, Черкаська, Хмельницька, Вінницька, Житомирська, Кіровоградська, Рівненська
Сильно залежні (-51,7 %)	Чернівецька, Миколаївська, м. Севастополь, АРК, Херсонська, Тернопільська, Донецька, Луганська

* За розрахунками автора.

Відповідно до цього розподілу та з застосуванням методу t-критерію [3, с. 49] з урахуванням коефіцієнта асиметрії функції щільності ймовірності визначимо вектор порогових значень індикатора-дестимулятора – *«рівень економічної залежності»*: *нижній поріг* – 70; *нижнє оптимальне* – 20; *верхнє оптимальне* – 8; *верхній поріг* – 2.

При обчисленні додаткового чистого міжрегіонального експорту виникає цікаве питання: чи дорівнює сума додаткового чистого міжрегіонального експорту всіх регіонів нулю? Як засвідчують розрахунки, ця сума переважно є від’ємною (за виключенням 2010 р.). Це свідчить про існування *тіньового імпорту і/або є наслідком діяльності тіньової економіки – пересування нелегальних товарів через митницю*. Висувається гіпотеза, згідно з якої обсяг тіньового чистого експорту регіонів ($HE_{i,t}^{minb}$) є пропорційним обсягу додаткового чистого міжрегіонального експорту (7):

$$HE_{i,t}^{minb} = \sum_{i=1}^n (HE_{i,t}) \cdot HE_{i,t} / \sum (-HE_{i,t}), \quad (7)$$

де $\sum_{i=1}^n (HE_{i,t})$ – сума додаткового чистого міжрегіонального експорту всіх регіонів; $\sum (-HE_{i,t})$ – сума від’ємних значень додаткового чистого міжрегіонального експорту.

Отже, знаючи обсяги тіньового (нелегального) додаткового чистого експорту регіонів, можна обчислити ще один важливий новітній індикатор ЕкБ регіонів України – *«рівень тіньового чистого експорту»*, який ніяк не фіксується Держстатом України (табл. 4) (8):

$$RTHE_{i,t} = \frac{HE_{i,t}^{minb}}{BPP_{i,t}}. \quad (8)$$

Варто зауважити, що тіньовий чистий експорт може бути як міжрегіональним (постачання товарів за попередніми накладними), так і зовнішньоекономічним (відсутність фіксування на митниці). Застосовуючи аналогічні підходи до визначення вектору порогових значень, отримаємо – *нижній поріг* – 27; *нижнє оптимальне* – 8; *верхнє оптимальне* – 3; *верхній поріг* – 1.

З урахування вищевикладеного пропонується наступний перелік індикаторів зовнішньо-внутрішньої ЕкБ регіонів України:

Таблиця 3

Індикатори зовнішньо-внутрішньої економічної безпеки регіонів*

№	Назва індикатора	Спосіб розрахунку	Вектор порогових значень ⁹
1.	Коефіцієнт відкритості економіки (стимулятор)	$100 \times (0,5 \times (\text{обсяг експорту товарів та послуг, млрд. доларів США} + \text{обсяг імпорту товарів та послуг, млн. доларів США}) \times \text{середній курс гривні до долара США}) / \text{ВРП, млрд. грн., \%}$	25; 35; 45; 55;
2.	Коефіцієнт покриття експортом імпорту (стимулятор)	Обсяг експорту товарів, млрд. доларів США / обсяг імпорту товарів, млрд. доларів США	0,85; 1; 2; 5;
3.	Рівень інноваційної продукції у товарному експорті (стимулятор)	Обсяг інноваційної продукції, млрд. грн. / (Обсяг експорту товарів, млрд. доларів США \times середній курс гривні до долара США)	15; 18; 35; 50;
4.	Рівень експортної залежності (стимулятор)	$100 \times (\text{обсяг експорту товарів та послуг, млрд. доларів США}) \times \text{середній курс гривні до долара США}) / \text{ВРП, млрд. грн., \%}$	15; 30; 50; 60;
5.	Рівень імпорتنної залежності (дестимулятор)	$100 \times (\text{обсяг імпорту товарів та послуг, млрд. доларів США}) \times \text{середній курс гривні до долара США}) / \text{ВРП, млрд. грн., \%}$	50; 40; 20; 15;
6.	Частка імпорту товарів у внутрішньому споживанні (дестимулятор)	Обсяг імпорту товарів, млрд. доларів США \times середній курс гривні до долара США) / обсяг внутрішнього споживання, млрд. грн.	40; 30; 20; 15;
7.	Рівень економічної залежності (дестимулятор)	$100 \times \text{обсяг додаткового чистого експорту, млрд. грн.} / \text{ВРП, млрд. грн.}$	70; 20; 8; 2;
8.	Рівень тіньового чистого експорту (дестимулятор)	$100 \times \text{обсяг тіньового чистого експорту, млрд. грн.} / \text{ВРП, млрд. грн.}$	27; 8; 3; 1;

* Складено автором.

Визначення динаміки інтегрального індексу здійснюється відповідно до методології визначення рівня ЕкБ: форма інтегрального індексу – *мультиплікативна*, метод нормування – *комбінований*, вагові коефіцієнти – *формалізовані та динамічні*, вектор порогових значень – *за низькою формалізованих методів* [14, с. 7–17].

⁹ Нижній поріг, нижнє оптимальне, верхнє оптимальне, верхній поріг.

Наприклад, динаміка інтегрального індексу зовнішньо-внутрішньої ЕкБ Донецької області має такий вигляд (рис.1). Як слідує з розрахунків, тільки за період 2000–2010 рр. стан зовнішньо-внутрішньої безпеки регіону знаходився у оптимальній зоні, після чого спостерігається неухильне падіння інтегрального індексу, нагадуючи траєкторію «підлітаючого бомбардувальника».

Рис. 1. Динаміка інтегрального індексу зовнішньо-внутрішньої ЕкБ Донецької області

Така ситуація є наслідком невдалої економічної та політичної кризи в країні, що посилена окупацією Криму та частини Донбасу Російською федерацією. Для Донецької області всі зазначені індикатори знаходяться у критичній зоні та є загрозами зовнішньо-внутрішньої безпеки. Виявлення новітніх індикаторів засвідчує той факт, що визначення рівня безпеки без тіньових складових є неадекватним реальний економіці регіону, що може привести до не тих висновків і не в тому місці.

Проведені розрахунки засвідчують той факт, що регіони України не є самодостатніми та можуть існувати та розвиватися в довгостроковій перспективі тільки в межах *єдиної України*. З одного боку, більша залежність окремих регіонів від інших регіонів країни показує менший рівень самодостатності та є стимулом для його підвищення; з другого боку – є фактором стримування проявів сепаратизму та показує більший рівень економічної залежності від країни та її регіонів.

З урахуванням визначених новітніх індикаторів забезпечення рівня економічної безпеки потрібно трактувати як: здатність системи протидіяти зовнішнім або ж внутрішнім збуренням, досягати збалансованої взаємодії всіх підсистем та елементів будь-яких рівнів ієрархії; можливість системи зберігати ефективність функціонування, навіть у випадку виведення з її складу окремих структурних одиниць, а також здатність до розширеного відтворення.

Отже, застосування обраної методології визначення рівня ЕкБ регіону

дає можливість ідентифікувати стан ЕкБ Донецької області, визначити першочергові загрози для подальшого розроблення заходів щодо їхнього пом'якшення.

Список використаних джерел

1. Сухоруков А.І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: Монографія /А. Сухоруков, Ю. Харазішвілі. – К.: НІСД, 2012. – 368 с.
2. Про затвердження Методики розрахунку інтегральних регіональних індексів економічного розвитку / Державний комітет статистики України: Наказ № 114 від 15.04.2003 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу: uazakon.com/documents/date_1a/pg_ibcnog/
3. Харазішвілі Ю.М. Міжрегіональний рух товарів і послуг як новітній індикатор економічної безпеки регіонів України / Ю.М. Харазішвілі, В.Є. Дронь // Економіка України. – 2014. – № 12 (637). – С. 38-56.
4. Барнз В. Нові регіональні економіки / В. Барнз, Л. Ледебур ; пер. з англ. Андрій Пехник. – Львів : Літопис, 2003. – 189 с. С. 72–74.
5. Буркинский Б. В. Экономико-экологические основы регионального природопользования и развития / Буркинский Б. В., Степанов В. Н., Харичков С. К. – ИПРЭЭИ НАН Украины. – Одеса : Фенікс, 2005. – 575 с.
6. Варналій С. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : Моногр. / За ред. Захарія Степановича Варналія. – К. : Знання України, 2005. – 498 с.
7. Данилишин Б. Просторова організація продуктивних сил України: мезо- та мікрорегіональний рівень / Б.Данилишин, Л. Чернюк, М. Фащевський // – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 572 с.
8. Лёш А. Пространственная организация хозяйства / А. Леш. – М.: Наука. – 2007. – 664 с.
9. Мазаракі А. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : моногр. / А. А. Мазаракі, О. П. Корольчук, Т. М. Мельник та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. – К. : КНТЕУ, 2010. – 717 с.
10. Минакир П. А. Пространственная экономика: эволюция подходов и методология / П.А. Минакир, А.Н. Демьяненко. – Пространственная Экономика. – 2010. – № 2. – С. 6–32.
11. Новікова М. М. Неоднорідність соціально-економічного становища (Методичний підхід до вимірювання соціально-економічного стану регіонів України / М. М.Новікова, Л. О. Мажник // Бізнес Інформ . – 2012. – № 6. – С. 36–39.
12. Сторонянська І.З. Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції / І. Сторонянська. – Львів : ІДР НАНУ, 2010. – 324 с.
13. Доходи та витрати населення за регіонами України. Окремі складові

валового регіонального продукту за витратами за 2012 р / О.Г. Осауленко. – К.: Державна служба статистики України. Експрес-випуск. – 17.01.2014 р., № 13/0/02вн-14 – 5 с.

14. Харазішвілі Ю.М. Проблеми інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки держави / Ю.М. Харазішвілі, Є.В. Дронь // Банківська справа. – 2015. – № 1 (133). – С. 3–21.

Summary. The determination of foreign economic security level of a region is studied while taking into account the official and shadow volumes of interregional export-import cross-flows, their dynamics and intensity based on new set of indicators. It allows to specify foreign economic security as external-internal security. It is suggested to add new indicators («the level of economic dependency» and «the level of shadow net export») into the list of foreign economic security indicators of the regions of Ukraine, as well as the dynamics of external-internal security level of the Donetsk region is determined.

Key words: interregional export-import cross-flows, the level of economic dependency, the level of the shadow net export, external-internal security, region, integral index.

УДК 338.2:658

Яцишина І.В.,
д.е.н., професор,
завідувач кафедри економіки підприємства
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана
Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦТВА: ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена дослідженню проблеми економічної безпеки підприємництва в Україні. Здійснено аналіз загроз економічної безпеки підприємництва у залежності від стадій його життєвого циклу. Виявлено основні заходи регуляторної політики держави, спрямованої на зміцнення економічної безпеки бізнесу та послаблення дієвості виявлених загроз на стадіях створення, функціонування та закриття.

Ключові слова: економічна безпека підприємництва, загрози, державна регуляторна політика.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Актуальність проблеми забезпечення економічної безпеки підприємства особливо гостро постає в Україні внаслідок існування таких причин: недостатньо керованих з боку держави процесів формування сектора малого бізнесу